

Information om hästfoder till fodertillverkare, importörer, försäljare och förmedlare

Livsmedelsverket har utökat övervakning av distansförsäljning och en framstående del av det är övervakning av märkningar och marknadsföring. [Här](#) kan ni kolla nyhet om temat. I det här meddelandet finns det allt väsentligt information gällande hästfoders märkningar och marknadsföring samt anvisning om sammansättning av hästfoder.

Om ni har frågor angående producenter eller marknadsföring av hästfoder kan ni ta kontakt rehukyselyt@ruokavirasto.fi.

Hästarnas näringsbehov

I foderlagstiftningen betraktas hästen som ett livsmedelsproducerande djur oberoende av om den kommer att användas som livsmedel eller inte. Definitionen på ett livsmedelsproducerande djur i lagstiftningen bygger på det vilka djurarter som allmänt används som livsmedel inom EU ([EG nr 767/2009](#)). Eftersom hästen betraktas som ett livsmedelsproducerande djur, gäller för foder för hästar ur lagstiftningens synvinkel samma krav som för foder för andra livsmedelsproducerande djur, såsom nötkreatur, fjäderfä eller svin.

Fodrens syfte är att uppfylla djurets näringsbehov. Hästen är i egenskap av djurart en betande gräsätare och därför spelar grovfodret huvudrollen i hästens kost. Oberoende av om hästens dagliga grovfoderintag består av betesgräs, hösilage, hö eller halm, borde grovfodret täcka merparten av hästens dagliga intag av torrsbstans. Grovfodret kan kompletteras med olika foder allt enligt grovfodrets sammansättning. Hästens ålder och användningsändamål kan också inverka på det hur fodret behöver kompletteras.

Fodertyper

Hästarnas artspecifika näringsbehov bestämmer för sin del hurdana industriella foder som kan marknadsföras för hästar. Eftersom grovfodret alltid bildar grunden för hästens kost, kan som **helfoder** för hästar inte marknadsföras sådana produkter, som är avsedda att användas som tillskott till grovfodret – sådana produkter täcker inte ensamma hästens näringsbehov. Foderblandningar som är avsedda för hästar och som utöver grovfodret är avsedda att komplettera hästens näringsbehov ur en och samma säck, är i talspråket ofta kända som helfoder, men de ska enligt definitionerna i foderlagstiftningen märkas ut som **kompletteringsfoder**, med vilka man, som benämningen säger, kompletterar grovfodret.

Då man talar om utfodringen av hästar kommer ofta begreppen **tilläggsnäring** och **kosttillskott** upp. Foderlagstiftningen känner inte till några sådana begrepp och produkter som marknadsförs för hästar ska också vara märkta som antingen **kompletteringsfoder** eller **foderråvaror**. Hjälps i frågor som gäller märkningar på förpackningarna och marknadsföring som följer foderlagstiftningen finner du i [anvisningen om märkning av foder](#).

I lagstiftningen avses med **foderråvaror** till exempel spannmål, kli eller krossgryn eller havssalt. Foderråvarornas huvudsakliga syfte är att uppfylla djurets näringsbehov och de kan användas för utfodring av djur antingen som sådana eller som råvaror vid tillverkning av foderblandningar.

Med **kompletteringsfoder** avses en foderblandning med högt innehåll av vissa näringsämnen, men som genom sin sammansättning endast tillgodoser dagsbehovet av näring, om det ges i kombination med andra

Enheten för kemisk livsmedelssäkerhet/Fodersektionen

foder. Ett kompletteringsfoder kan vara antingen en blandning av flera foderråvaror eller en blandning av foderråvaror och fodertillsatser. Ett kompletteringsfoder kan också benämnas mineralfoder, om askhalten i fodret är minst 40 procent.

Med **fodertillsatser** avses sådana i EU godkända tillsatser som införts i [registret över fodertillsatser](#) och som kan vara ämnen, mikroorganismer eller produkter. Tillsatser kan tilläggas i foderblandningar till exempel för att förbättra fodrets sammansättning eller hållbarhet. Med tillsatser kan man också komplettera djurets näringsbehov och främja matsmältningen. Tillsatserna som används i foder kan vara till exempel vitaminer, aminosyror eller konserveringsmedel. Då tillsatser används vid tillverkning av foder för hästar bör beaktas att tillsatserna ska vara godkända för användning för hästar. Användningen av fodertillsatser vid utfodring av djur regleras av [förordning \(EG\) nr 1831/2003](#).

Med **förblandningar** avses blandningar av antingen flera fodertillsatser eller en eller flera tillsatser och foderråvaror som används som bärare. I förblandningar kan tillsatserna också vara inblandade i vatten. Förblandningarna är avsedda för inblandning i fodret i samband med tillverkningen av en foderblandning. Vissa fodertillsatser ska alltid doseras i foderblandningen som tillverkas i form av en förblandning. Sådana tillsatser är selen, koppar, vitamin D och vitamin A.

Fodrens sammansättning

Foderlagstiftningen fastställer begränsningar för fodrens sammansättning och för tillsatser som används i foder. Fodren ska vara lämpliga och säkra för den djurart som de är avsedda för och de får inte innehålla sådana ämnen, som det är förbjudet att använda eller släppa ut på marknaden för utfodring av djur. Ämnen som är förbjudna i foder framgår av [förordning 767/2009 bilaga III](#). I foder får användas endast tillsatser som är godkända som fodertillsatser. Utöver det ska beaktas att tillsatser som används i foder för hästar ska vara godkända för användning för hästar och att tillsatserna får användas endast för det ändamål som i förordningen angetts för dem. Alla tillsatser som är godkända för användning i livsmedel är inte godkända som tillsatser i foder och därför kan alla tillsatser som allmänt används i livsmedel inte användas i foder.

I förordningen om tillsatser har fastställts gränsvärden för vissa tillsatser i foder. **För kompletteringsfoders del får halterna vara högst 100x den halt som i en separat förordning fastställts för varje enskild tillsats som är tillåten i helfoder.** Förordningarna som gäller användning av varje enskild tillsats har räknats upp i registret över tillsatser. **Om halterna i ett kompletteringsfoder överstiger det gränsvärde som i förordningen fastställts för tillsatsen, klassificeras det som förblandning i stället för kompletteringsfoder.** Förblandningar är avsedda för användning vid tillverkning av foderblandningar, inte för utfodring av djur som sådana. Ett undantag från detta är fodren avsedda för särskilda näringsbehov (se avsnittet nedan), i vilka halten tillsatser får överstiga gränsvärdet för tillsatser i kompletteringsfoder. Kraven på foder som är godkända för särskilda näringsbehov framgår av förordning [\(EU\) 2020/354](#).

Foder avsett för särskilda näringsbehov

Eftersom fodren är avsedda att uppfylla djurets näringsbehov, såsom behovet av protein, mineralämnen eller vitaminer, **får foder inte marknadsföras för behandling, botande eller förebyggande av sjukdomar eller symptom på sådana.** Man kan till exempel berätta att ett foder som innehåller rikligt med C-vitamin kompletterar ett djurs brist på C-vitamin vid utfodring. Man kan däremot inte påstå att fodret på grund av C-vitaminet som det innehåller förebygger urinvägsinfektion eller bidrar till urinvägarnas hälsa. Utöver det att hälsopåståenden som framförs om foder är förbjudna i foderlagstiftningen så är de också vilseledande,

Enheten för kemisk livsmedelssäkerhet/Fodersektionen

eftersom det vid utfodring alltid rör sig om en balanserad helhet, inte om ett enskilt näringsämnes egenskaper.

Ett undantag till hälsopåståendena som hänför sig till foder är de **särskilda näringsbehov** som avses i [förordning \(EU\) 2020/354](#). Om produkter som till sin sammansättning överensstämmer med kraven som framgår av förteckningen över användningsområden kan framföras de påståenden som nämnts i förordningen. Det är ändå skäl att beakta att, även om en produkt till sin sammansättning överensstämmer med ett i förteckningen nämnt godkänt användningsområde, får om produkten ändå inte framföras andra påståenden än de som godkänts i förordningen. Det är också skäl att beakta att man i förordningen fastställt de djurarter, för vilka det särskilda näringsbehovet godkänts. För hästar har till exempel godkänts foder för särskilt näringsbehov för understödande av regenerering av hovar, fötter och hud och för motverkande av elektrolytförlust vid kraftig svettning. Fodren som marknadsförs för särskilt näringsbehov ska märkas som foder avsedda för särskilt näringsbehov. Förteckningen kan kompletteras med nya näringsbehov efter att en till kommissionen riktad ansökan har genomgått vetenskaplig bedömning.

Märkningar på foder

De obligatoriska märkningarna på foderråvaror och foderblandningar och presentationen av sådana regleras av förordningen ([EG nr 767/2009](#)) om utsläppande av foder på marknaden. Om foderråvaror och foderblandningar kan också tillhandahållas annan information, om principerna i den ovan nämnda förordningen följs och informationen är entydig och mätbar och motiverbar. Märkningskraven på fodertillsatser och förblandningar regleras av förordningen ([EG nr 1831/2003](#)) om tillsatser. Om ett foder innehåller genetiskt modifierade, animaliska eller ekologiskt producerade ingredienser, ska motsvarande lagstiftning beaktas.

Korrekt användning och dosering av produkterna utgör en del av fodersäkerheten. Handelsförpackningen ska vara försedd med tydlig information till konsumenterna om vad produkten innehåller. I förordningen om utsläppande av foder på marknaden har för varje fodertyp fastställts obligatorisk information som ska märkas ut på förpackningen till foder. Allt enligt typen av foder krävs också tydliga doseringsanvisningar; för kompletteringsfoder och helfoder är doseringsanvisningar obligatoriska. **Doseringsanvisningarna ska ges i form av volym- eller viktenhet per djur och dygn. Doseringsanvisningen kan således inte vara dosering en gång per vecka; djurets behov av näringsämnen ska säkras dagligen.** I fråga om produkter riktade till konsumenter ska också doseringens noggrannhet beaktas; om en produkt måste doseras droppvis eller endast i form av några gram till en häst, är det mycket sannolikt att produktens dos blir mångfaldig till följd av mätfel. För sådana produkters del är det skäl att fundera om en feldosering av produkten orsakar djuret skada och om produkten till sin sammansättning överhuvudtaget motsvarar definitionen på kompletteringsfoder eller om det ändå rör sig om en förblandning.

Marknadsföring

Näringsbehoven hos hobby-, tävlings- och avelshästar avviker ofta en hel del från varandra och utöver det ställer till exempel olika grenar inom hästsporten olika krav på utfodringen. Det måste således finnas tillgång på hästfoder för flera olika behov. Vid marknadsföring av foder måste ändå beaktas, att **påståendena som framförs om produkterna ska bygga på en komplettering av näringsbehoven, inte på en optimering av enskilda organs funktion eller på botande och förebyggande av sjukdomar.** Kraven i lagstiftningen på märkningarna på foder och på påståendena som framförs vid marknadsföring av foder gäller utöver förpackningarna också den information som ska tillhandahållas om foder i reklam, på webbplatser eller i webbutiker och förbjudna marknadsföringspåståenden får inte framföras i någon som helst kanal.

Kraven i förordningen om utsläppande av foder på marknaden ska också beaktas vid gruppering av produkter på en webbplats eller i en webbutik. Webbplatser och webbutiker kan göras informativa och lätta att använda för konsumenten om fodren till exempel indelas allt enligt fodertypen; kompletteringsfoder, foderråvaror, mineralkompletteringsfoder, proteinkompletteringsfoder och vitaminkompletteringsfoder jämte foder för särskilda näringsbehov. Indelningen kan också ske enligt hästarnas användningsändamål eller ålder: tävlingshästar, avelshästar och föl. Indelning av produkterna enligt organ eller sjukdomar är däremot inte tillåtet inom ramarna för foderlagstiftningen och därför får foder inte indelas så på en webbplats eller i en webbutik. För tydlighetens skull är det också bra att vid indelning placera fodren åtskilda från vårdprodukter, såsom liniment, leror och paraffinoljor.

Vid marknadsföring av foder kan hänvisas till särskilda näringsmässiga egenskaper hos fodret, såsom en hög vitaminhalt, ett ämne som förekommer eller saknas i fodret eller en särskild tillverkningsmetod och de inverkan som dessa har. Om godkända fodertillsatser får också framföras det användningsändamål som angetts i registret över tillsatser. De ovan nämnda påståendena eller presentationerna ska vara objektiva och påvisbara av den behöriga myndigheten och begripliga för den som använder fodret. **Påståendena ska bygga på vetenskaplig forskning och den vetenskaplig bekräftelsen ska vara tillgänglig då fodret släpps ut på marknaden.** Vid presentation av litteraturhänvisningar ska också beaktas att forskningen ska vara gjord med den djurart som fodret är avsett för och att forskning gjord med till exempel människor eller råttor inte kan användas som referens vid marknadsföring av foder för hästar. I marknadsföringspåståenden ska också halten av de näringsämnen som fodret innehåller beaktas; det är vilseledande att hänvisa till en inverkan som en enskild ingrediens har, om dess halt i produkten eller foderdosen är försumbar i jämförelse med djurets näringsbehov. Exempel på förbjudna och tillåtna påståenden och på påståenden som förutsätter vetenskaplig bevisning finner du i [anvisningen om märkning av foder](#).

Kraven på registrering och godkännande

Alla aktörer som tillverkar foder för hästar och släpper ut foder för hästar på marknaden ska vara registrerade foderföretagare. Användning av tillsatser och förblandningar vid utfodring av djur förutsätter också att man registrerar sig som fodertillverkare. Som undantag till detta får primärföretagare inom fodersektorn använda ensileringsmedel utan att registrera sig som fodertillverkare. Tillverkning av vissa tillsatser och förblandningar som används i foder för hästar och användning av sådana vid tillverkning av foder och utsläppande av sådana på marknaden förutsätter ett sådant godkännande som avses i förordningen om foderhygien. Mer information om registrering och godkännande på Livsmedelsverkets webbplats under [verksamhet inom fodersektorn](#).

Tillverkning och utsläppande på marknaden av tillsatser i foder för hästar förutsätter ett godkännande, om tillsatserna ingår i tillsatskategorierna 1b antioxidanter, 2a färgämnen, 3 näringstillsatser eller 4 zotekniska tillsatser, såsom smältbarhetsförbättrande medel. Av den som tillverkar förblandningar och släpper ut förblandningar på marknaden förutsätts ett godkännande för sådana för hästar avsedda förblandningars del, som innehåller A- och D-vitamin, koppar eller selen. Den som tillverkar hästfoder för särskilda näringsbehov som innehåller A- och D-vitamin, koppar eller selen mer än 100x gränsvärdet i helfoder ska ansöka om ett godkännande. Tillsatskategorierna har beskrivits i sin helhet i förordning ([EG](#)) nr 1831/2003.